



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



*Elektron nashr. 612 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida hospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	



Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdukodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinoz To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	



Boshlang'ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	322
Ismoilova Surmaxon Amonovna, Yusupova Mohinur	
Qoraqalpoqlarning dehqonchilik marosimlari	326
Orinboyeva Go'zal Polatovna	
The Complexity of Training Teaching Staff for Work in Public Schools Organized in Medical Stations in Uzbekistan.....	330
Inogamova Dilfuza Rakhmatullaevna	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya fanini o'qitishda STEM yondashuvi orqali o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	335
Jabbarova Zuhra Omondullayevna	
Eshitishda nuqsoni mavjud bolalarni nutqini shakllantirish metodikasi	338
Z. N. Mamarajabova	
5–7-sinf qizlarida raqamli texnologiyalar ta'sirida tarbiya jarayonining o'ziga xosliklari.....	341
Abdurazzoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish diagnostikasi: metodlar va natijalar ..	345
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
PISA topshiriqlari asosida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	349
Axunjanova Shirmonoy Isroiljonovna	
Bo'lajak surdotarjimonlar uchun faoliyat turlarini tanlashda ko'maklashish	354
Dehqanova Muborakxon G'iyosiddinovna	
Mustaqil ta'limni tashkillashtirishda tarjimadan foydalanish jarayonlari	357
Erkayev Elmirza Temirovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishda kreativ va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarining o'rni.....	361
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tasks, Exercises, and Activities in the English Classroom: Differences, Similarities, and Effective Use	366
Qodirov Olim Odilovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalalari	372
Safarova Mohichehra Xonzafarovna	
Malaka oshirish tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tabiiy-ilmiy savodxonligini rivojlantirish masalalari.....	376
Saidova Dilnoza Maripovna	
O'zbekiston va Yaponiya dzyudo trenerlarining mashg'ulot jarayonlarini qiyosiy tahlili.....	380
Sharipov Xabibullo Abduqahhorovich	
"Kompyuter lingvistikasi"ning rivojlanish tendensiyasi.....	386
Xusanboyeva Muxlisa Ikrojon qizi	
Педагогические технологии стратегического развития взаимного сотрудничества организаций дошкольного образования и родителей.....	392
Тухлиев Муслимбек Шерзод угли	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim tizimini joriy etish muammolari	397
Dilbar Nurkeldiyeva	
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muasasalarida tarbiyaning o'rni.....	401
Laylo Sharopovna Nurmuxamedova	
Intellektida kamchiligi bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvida muloqotning shakllanish xususiyatlari	405
Shahnoza Amirsaidova	
Aqli zaif bolalarga ta'lim jarayonida o'yin faoliyatini shakllantirishning ahamiyati.....	409
Ziyodullayeva E'zoza Ne'matjonovna	
Pedagogik texnologiyalar metodlarini tanlash va qo'llashning umumiy mezonlari	412
Abdullayeva Komila Tursunovna	
Didaktik o'yinlar vositasida 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	416
Askarova Gulayim Arislan qizi	
Yugurib kelib uzunlikka sakrovchilarda tezkorlikni samarali va jadal rivojlantirishni ilmiy asoslash.....	420
Avazov Shukrullo Ibatovich, Nuraliyeva O'g'iloy Shomurotovna, Mustafayev Ismoil Nuralio'g'li	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va zaruriyati.....	425
Axmedova Mastura Jamoliddinovna	
Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tabiatshunoslik kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	430
Azizova Dilnora	

Bo'lajak shifokorlarda tibbiy – deontologik kompetensiyalarni shakllanishida tibbiy amaliyotning ahamiyati.....	435
Babadjanova Gulchexra Baxtiyarovna	
Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatkichlar	440
Bozorboyev Javlon Davlatali o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarning kasbiy-metodik kompetensiyalarini rivojlantirish xususiyatlari.....	445
Daminova Maftuna Asqarali qizi	
Kreativ pedagogika fani va mantiqiy fikrlash kompetentligi orasidagi bog'liqlik.....	449
Diyora Egamberdiyeva	
Oilani mustahkamlovchi va ajralishiga olib keluvchi omillar	454
Haqberdiyev Jamoliddin Abdug'affor o'g'li	
Quality Management as a Functional and Attributive Characteristic of Modern Management.....	458
Jabbarbergenova Bibimaryam Amangeldievna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik jarayonlar	464
Mamedova Maxfuza Erkinovna	
Huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning roli: tahlil va takliflar	470
Mansurova Zilola Akromxonovna	
Pedagogik ta'limda klaster yondashuvi: O'zbekiston va jahon tajribasi	474
Nafisa Tokhirova Dilshod qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-pedagogik asoslari: zamonaviy yondashuvlar va innovatsion imkoniyatlarning integratsiyasi asosida shakllanish jarayoni.....	478
Norqulov Lutfullo Mamarajabovich	
Montessori metodikasi va undagi bolalar sensomotorikasini rivojlantirishga doir tajribalar tahlili	484
Parmonova Laylo Iloxomovna	
Molekulyar fizikani modellashtirish orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	488
Q. U. Tog'ayeva	
Milliy tarbiyada raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	493
Qo'shnazarova Nozima Maxmutjon qizi	
Learning Intercultural Communication Through Social Media: the Approach of Modern Students	498
Raxmonqulova Feruza Akmal qizi	
Aqliy rivojlanishda muammolari bor maktab o'quvchilarida geometrik tushunchalarni shakllantirishning nazariy asoslar.....	502
Shodiyeva Navbaxor Xabibulla qizi	
Logopedning kasbiy faoliyatida deontologiya va kompetentlikning roli va ahamiyati	506
Temurova Gulchexra Xudoyqulovna, Isomitdinova Shaxinabonu Zavqiddin qizi	
STEAM ta'limida lego konstruktorelarning o'rni va ahamiyati.....	511
Toshpulatova Farida Radjabovna	
Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishda nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota-onalari bilan bog'liq muammolar.....	514
Toshpulova Nodira Sultonmurod qizi	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligi o'rtasidagi o'zaro munosabat shakllari.....	518
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna	
O'zbekistonda ESG tamoyillarining ta'limga integratsiyasi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari	522
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish	526
Xamidova Muyassar Polsaidovna	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning asosiy didaktik prinsiplari.....	530
Yuldashev Shukrullo	
Комплексная методика развития и обучения юных футболистов	536
Ортиков Умиджон Худойбердиевич	
Особенности деятельности детей с нарушением зрения	544
Юсупова Назира	
Integration of Music and Language: Creative Approaches to Teaching English to Music Students	548
Akbarova Moxichexra	



Ingliz tilida yozuv malakalarini takomillashtirishda baholash metodikasi.....	553
<i>Alimardonova Malika Botir qizi</i>	
Yosh kurashchilarni jismoniy va aqliy rivojlantirishda basketbol o'yinining ahamiyati	560
<i>Haqnazarov Qurbon Qo'shayevich</i>	
Voleybol murabbiylarining innovatsion fikrlash qobiliyatini shakllantirish usullari	566
<i>Haqqulov Akbar Abdiraupovich</i>	
Sociolinguistic Competence and Intercultural Communicative Competence: Intertwining Concepts and Practical Implications	571
<i>Kuchmurodova Gulnora Khatamovna</i>	
Ilk qadam davlat dasturida steam ta'lim elementlaridan foydalanish imkoniyati	575
<i>Nazarova Aziza Sohib qizi</i>	
Kasbiy rivojlanish jarayonida rahbar shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	579
<i>Roziqova Nazokat Alisher qizi</i>	
Deontologik yondashuvning nazariy-pedagogik asoslari va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati	583
<i>Tashpulatova Nodira Olimjon qizi</i>	
Kasbiy-pedagogik tayyorgarlikda fanlararo integratsiya asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarining metodik salohiyatini oshirish yo'llari.....	586
<i>Xashimova Aziza Alisherovna</i>	
Природа и механизм действия биологических иммуностимуляторов на организм животных	590
<i>Койилова Мехринисо Джураевна</i>	
Badiiy asarlar ustida ishlash jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional intellektini shakllantirish mezonlari	594
<i>Jamalova Kamola Shahobiddinovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish asosida fizika o'qitish metodikasini takomillashtirish	600
<i>Musurmonova Shaxnoza Dilshod qizi</i>	
Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari.....	606
<i>Babayev Anvarjon Axmedovich</i>	

FUTBOLCHILARDA TEXNIK TAYYORGARLIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI

Babayev Anvarjon Axmedovich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
Jismoniy madaniyat kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari yoritilgan. Tadqiqotda futbol texnikasining asosiy turlari – to'pni qabul qilish, uzatish, olib yurish, zarba berish va to'pni tortib olish kabi elementlarning o'rganish hamda takomillashtirish jarayonlari tahlil qilingan. Futbolchilarning texnik mahoratini oshirishda yosh, jismoniy imkoniyatlar, mashg'ulot jarayonining tuzilishi, shuningdek, zamonaviy pedagogik va innovatsion uslublarning ahamiyati asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada texnik tayyorgarlikni rivojlantirishda mashg'ulotlarning tizimliligi, bosqichma-bosqichlik tamoyili va individual yondashuvning samaradorligi ilmiy dalillar bilan isbotlangan. Tadqiqot natijalari futbolchilarning musobaqalardagi texnik ko'rsatkichlarini yaxshilash hamda ularning o'yin samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: futbol, texnik tayyorgarlik, metodika, mashg'ulot jarayoni, sportchi mahorati, innovatsion usullar, texnik malaka.

Abstract: This article highlights the scientific and methodological foundations for improving the technical training of football players. The study analyzes the main types of football techniques – receiving, passing, dribbling, shooting, and tackling – as well as the processes of learning and enhancing these skills. The importance of age, physical abilities, training structure, and the application of modern pedagogical and innovative methods in developing players' technical proficiency is substantiated. The article also presents scientific evidence on the effectiveness of systematic training, a step-by-step approach, and individualized methods in improving technical preparation. The research findings contribute to enhancing players' technical performance in competitions and increasing overall game efficiency.

Key words: football, technical training, methodology, training process, athletic proficiency, innovative methods, technical skills.

Аннотация: В данной статье раскрыты научно-методические основы совершенствования технической подготовки футболистов. В исследовании проанализированы основные элементы футбольной техники – прием, передача, ведение, удар по мячу и отбор – а также процессы их изучения и совершенствования. Обосновано значение возраста, физических возможностей, структуры тренировочного процесса, а также современных педагогических и инновационных методов в повышении технического мастерства футболистов. Кроме того, приведены научные доказательства эффективности системного подхода, поэтапности и индивидуализации тренировочного процесса в развитии технической подготовки. Результаты исследования способствуют улучшению технических показателей футболистов в соревнованиях и повышению эффективности их игровой деятельности.

Ключевые слова: футбол, техническая подготовка, методика, тренировочный процесс, спортивное мастерство, инновационные методы, технические навыки.

KIRISH

Futbol – global miqyosda eng ommalashgan va jadal rivojlanayotgan sport turlaridan biri bo'lib, uning muvaffaqiyati nafaqat taktik va jismoniy tayyorgarlikka, balki yuqori darajadagi texnik mahoratga ham bevosita bog'liq. Amaliyot va ilmiy adabiyotlarda futbol texnikasining alohida elementlari (to'pni qabul qilish, uzatish, olib yurish, zarba berish, to'pni olib qo'yish va boshqalar) bo'yicha ko'plab tadqiqotlar olib borilgan bo'lsa-da, ushbu elementlarni makro va mikro darajada tizimli, bosqichma-bosqich hamda individual xususiyatlarni inobatga olgan holda metodik jihatdan optimallashtirish masalalari hanuz dolzarbligini saqlab qolmoqda.

Ushbu maqolaning kirish qismida texnik tayyorgarlikning nazariy asoslari, amaliy muammolari hamda ilmiy tadqiqotlarda mavjud bo'lgan bo'shliqlar tahlil qilinadi. Ishning maqsadi – futbolchilarda texnik ko'nikmalarni samarali shakllantirish va takomillashtirishning ilmiy-metodik tamoyillarini aniqlash hamda taklif etishdan iborat.



Dolzarblik

Hozirgi zamon futbolida o'yin tezligi, kontakt intensivligi va qaror qabul qilishning murakkabligi ortib borayotganligi sababli, texnik tayyorgarlikning ilmiy asoslangan, individualizatsiyalashgan hamda innovatsion metodlarini qo'llash alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, yosh futbolchilarni tayyorlash va sportchilarning uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashda mashg'ulot jarayonlarining tuzilishi, yuklamalarning bosqichma-bosqich taqsimlanishi, shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlarning vizualizatsiya, videota'hlil, sensor va analitik tizimlar kabi vositalar yordamida integratsiyalashuvi muhim hisoblanadi.

Mazkur tadqiqot amaliy jihatdan murabbiylar, metodistlar va sport tashkilotlari uchun texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish bo'yicha aniq tavsiyalar hamda metodik yo'riqnomalar ishlab chiqishga xizmat qiladi. Ilmiy jihatdan esa mavzuga oid yondashuvlarni tizimlashtirish va yangi tadqiqot yo'nalishlarini belgilashga hissa qo'shadi.

Tadqiqot maqsadi

futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslarini ishlab chiqish, futbol texnikasining asosiy elementlarini o'rgatish va mustahkamlash jarayonini samarali tashkil etish, hamda texnik mahoratni oshirishda zamonaviy pedagogik va innovatsion yondashuvlarning ahamiyatini aniqlash.

Tadqiqot vazifalari

1. Futbolchilarning texnik tayyorgarligi darajasiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish – yosh, jismoniy rivojlanish, o'quv-mashg'ulot jarayonining tuzilishi va murabbiylik yondashuvlarining texnik mahoratga ta'sirini tahlil qilish.
2. Futbol texnikasining asosiy elementlarini o'rgatish va takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish – mashg'ulotlarda texnik harakatlarni bosqichma-bosqich o'rgatish, mashqlar tizimini tanlash hamda individual yondashuvni qo'llash asosida samarali metodik model yaratish.
3. Takomillashtirilgan metodikaning amaliy samaradorligini aniqlash – tajriba asosida ishlab chiqilgan mashg'ulot tizimining futbolchilarning texnik ko'rsatkichlari va musobaqaviy natijalariga ta'sirini baholash.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Baxtiyorovich S. Haydarov (2025) o'zining "O'zbekistonda futbol taraqqiyoti: muammolar va istiqbollar" nomli maqolasida futbolning mamlakat miqyosidagi rivojlanish omillari hamda tizimda mavjud muammolarni tahlil qilib, ularni bartaraf etishning ilmiy-metodik yo'nalishlarini ko'rsatib o'tgan. Muallifning fikricha, futbolchilarning texnik tayyorgarligini takomillashtirish uchun zamonaviy mashg'ulot uslublarini joriy etish, murabbiylarning metodik salohiyatini oshirish hamda yosh futbolchilarni erta aniqlash va ularga tizimli tayyorgarlik berish zarur. Ushbu fikr futbol rivojida ilmiy-metodik yondashuvlarning muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi ^[1].

Namozov Z. Abduraximovich (2025) "Futbolda harakatlanish texnikasi va taktikasini bajarish uslublari" nomli ishida futbolchilarning o'yin jarayonidagi harakat koordinatsiyasi, yugurish, burilish, sakrash, to'pni qabul qilish va uzatish texnikasining samaradorligini oshirish yo'llarini tahlil qilgan. U futbolchining texnik tayyorgarligi jismoniy holat, muvozanat hamda psixologik tayyorgarlik bilan uzviy bog'liq ekanligini ilmiy asoslab bergan ^[2].

Tursunqulov M. (2025) tomonidan yozilgan "Futbol o'yinida to'p olib yurish texnikasi va taktikasi asoslari" maqolasida to'pni olib yurish texnikasi, yo'nalishni o'zgartirish, tezlikni boshqarish va raqibni chalg'itish uslublari o'rganilgan. Muallif to'p bilan ishlash texnikasini rivojlantirishda bosqichma-bosqich o'qitish tamoyili hamda amaliy mashqlar tizimining ahamiyatini alohida ta'kidlaydi ^[3].

Eshimov T. Alijonovich (2025) o'z tadqiqotida yosh futbolchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda sport mashg'ulotlarining o'rni haqida fikr yuritib, texnik tayyorgarlik samaradorligi to'g'ridan-to'g'ri futbolchining umumiy jismoniy rivojlanish darajasiga bog'liqligini ko'rsatgan. Muallifning fikricha, texnik ko'nikmalarni rivojlantirishda kuch, tezkorlik, chaqqonlik va muvofiqlashtirish sifatlarini uyg'un rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi ^[4].

Kutlimuratov M. (2025) "Klassifikatsiya asosida yosh futbolchilar mashg'ulot jarayonlarini rejalashtirish" nomli ishida futbolchilarning yoshi, tayyorgarlik darajasi va individual imkoniyatlariga mos mashg'ulot tizimlarini ishlab chiqish zarurligini ilmiy asosda yoritadi. U mashg'ulotlarni to'g'ri rejalashtirish texnik rivojlanishning uzluksizligini ta'minlashini qayd etadi ^[5].

Pulatov S. N. (2025) 18–19 yoshli futbolchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda tana tuzilishining (somatik tuzilma) ahamiyatini tadqiq etgan. Unga ko'ra, sportchilarning antropometrik ko'rsatkichlari texnik harakatlarni bajarish aniqligi va tezligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi ^[6].

Xaitov A. (2025) esa futbolchilarning musobaqalarga tayyorgarlik jarayonida ruhiy barqarorlikni ta'minlash usullari haqida so'z yuritib, psixologik tayyorgarlik texnik harakatlarning muvaffaqiyatli bajarilishi uchun muhim omil ekanligini ta'kidlaydi. U sportchining iroda kuchi, e'tiborini jamlash hamda stress holatlarida o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab bergan ^[7].

Shokirjonov K. Sh. (2025) "O'quv-mashg'ulot guruhidagi futbolchilarning yillik mashg'ulotlari tuzilishi va mazmuni bo'yicha adabiyotlar tahlili" nomli maqolasida mashg'ulot jarayonining yillik rejalashtirilishi, bosqichlar bo'yicha texnik va jismoniy yuklamalarning taqsimlanishini tahlil qilib, ularni optimallashtirish bo'yicha ilmiy tavsiyalar beradi ^[8].

Ergashev A. (2025) "O'quv-mashg'ulot guruhi futbolchilarining jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish usullari" nomli ishida futbolchilarning texnik tayyorgarligini oshirish uchun jismoniy sifatlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan mashg'ulot usullari, intensivlik darajasi va takroriy mashqlar tizimini o'rgangan ^[9].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

"Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari" mavzusidagi tadqiqot ilmiy izlanishlarning nazariy, empirik va amaliy yondashuvlari asosida olib borildi. Tadqiqot metodologiyasi futbolchilarning texnik tayyorgarligini chuqur tahlil qilish, uni rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodlarni aniqlash hamda ularning samaradorligini tajriba yo'li bilan baholashni o'z ichiga oladi.

Tadqiqotning nazariy asosini sport pedagogikasi, jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi, shuningdek, sport psixologiyasi hamda biomexanika fanlarining ilg'or ilmiy konsepsiyalari tashkil etdi. Futbolchilarning texnik tayyorgarligini oshirishga doir ilmiy adabiyotlar, o'quv qo'llanmalar, metodik tavsiyalar va ilgari o'tkazilgan tadqiqot natijalari tahlil qilindi.

Empirik metodlar sifatida kuzatish, suhbat, test sinovlari, pedagogik tajriba, natijalarni tahlil qilish va taqqoslash usullaridan foydalanildi. Kuzatuv jarayonida futbolchilarning mashg'ulot hamda musobaqalardagi texnik harakatlari tahlil qilindi, o'yin faoliyatidagi xatoliklar va ularni bartaraf etish yo'llari o'rganildi. Pedagogik tajriba davomida yangi metodik yondashuv asosida o'tkazilgan mashg'ulotlarning samaradorligi nazorat va tajriba guruhlarida misolida tekshirildi.

Shuningdek, matematik-statistik tahlil usuli qo'llanilib, tajriba natijalari raqamli ko'rsatkichlar asosida qayta ishlanib, texnik tayyorgarlikdagi o'zgarishlar miqdoriy jihatdan baholandi.

Natijada, tadqiqot metodologiyasi futbolchilarning texnik mahoratini oshirish, mashg'ulot jarayonini ilmiy asosda tashkil etish hamda texnik tayyorgarlikni takomillashtirish bo'yicha samarali metodik tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1. Asosiy topilmalar va ularning tushuntirishlari

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsion, individualizatsiyalashgan va tizimli tashkil etilgan texnik mashg'ulotlar dasturi futbolchilarning texnik ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshiladi. Eng katta ijobiy o'zgarishlar uzatish aniqligi, zarba aniqligi hamda umumiy kompozit texnik ko'rsatkichlarda kuzatildi. Ushbu natijalar Haydarov (2025) tomonidan ta'kidlangan ilmiy-metodik yondashuv va Namozov (2025)ning ta'limiy-amaliy tavsiyalariga mos keladi. Ya'ni, texnik harakatlarni o'yin sharoitida ko'p takrorlash, tezkor fikr-mulohaza (feedback) olish va individual xatoliklarni maqsadli tuzatish yuqori samaradorlik beradi.

Eshimov (2025) tadqiqotida jismoniy tayyorgarlikni texnik mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirish zarurligi qayd etilgan. Bizning tajribamizda ham texnik mashqlarni kuch va tezlik elementlari bilan integratsiyalash futbolchilarning qaror qabul qilish tezligi hamda dribling samaradorligini oshirganini ko'rsatdi.

2. Mexanizmlar

Kuzatilgan natijalar quyidagi mexanizmlar orqali yuzaga keldi:

- vizual va video-tahlil asosida tezkor feedback yordamida xatoliklarni aniqlash va tuzatish;
- o'yin sharoitiga yaqin mashqlar orqali "transfer" effektini kuchaytirish, ya'ni mashg'ulotdan real o'yinga ko'nikmalarni o'tkazish;
- individual yuklamalar va bosqichma-bosqichlik tamoyili asosida o'qitish samaradorligini oshirish;
- jismoniy sifatlarni (tezlik, chaqqonlik) bilan texnik mashg'ulotlarni uyg'unlashtirish, bu ayniqsa to'pni olib qo'yish va kurashish ko'rsatkichlarida yaqqol namoyon bo'ldi.



3. Taqqoslash va adabiyot bilan bog'liqlik

Olingan natijalar Kutlimuratov (2025) tomonidan ilgari surilgan mashg'ulotlarni klassifikatsiyalash va rejalashtirish haqidagi xulosalar bilan uyg'unlikda. Ya'ni, yosh va tayyorgarlik darajasiga qarab differensial yondashuv samaraliroq bo'lishi aniqlandi.

Shuningdek, Sayfiyev (2025)ning erta ixtisoslashuv bo'yicha tadqiqoti natijalari bilan ham uyg'unlik kuza-tildi – yosh futbolchilarda koordinatsion va texnik elementlarni erta shakllantirishning muhimligi yana bir bor tasdiqlandi. Bizning kichik yoshdagi guruhlar bo'yicha sub-tahlillar ham ushbu tamoyilni qo'llab-quvvatladi.

4. Amaliy ahamiyati

Tadqiqot natijalari murabbiylar va metodistlar uchun aniq tavsiyalar beradi. Mashg'ulot rejalariga video-feed-back, o'yin-simulyatsiyalar, individual mashqlar hamda jismoniy va texnik komponentlarning integratsiyasini kiritish lozim. Bosqichma-bosqich yuklama berish va shaxsiy maqsadga yo'naltirilgan mashg'ulotlar futbol-chilarning texnik barqarorligi hamda musobaqaviy samaradorligini oshiradi.

5. Cheklovlar

Tadqiqotning ayrim cheklovlari mavjud: namunaviy hajm nisbatan kichik (bir klub yoki mahalliy guruh doirasida), tajriba muddati qisqa (12 hafta), uzoq muddatli kuzatuvlar o'tkazilmagan. Shuningdek, ayrim o'lchov-larda subyektiv baholash elementlari mavjud bo'lgan. Bundan tashqari, natijalarga murabbiyning individual uslubi yoki futbolchilarning motivatsion omillari ham ta'sir ko'rsatgan bo'lishi mumkin.

6. Kelajak uchun tavsiyalar

Kelgusida quyidagilarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

- ko'p markazli, turli klublarni qamrab oluvchi randomizatsiyalangan tadqiqotlar o'tkazish;
- 6–12 oylik kuzatuv asosida barqarorlikni baholash;
- harakatlarni tahlil etuvchi ilg'or texnologiyalar (motion-capture, GPS, inertial sensorlar)dan kengroq foy-dalanish;
- psixologik va motivatsion komponentlarni texnik mashg'ulotlarga integratsiyalash;
- jarohat xavfi va uning oldini olish mexanizmlarini mashg'ulot dasturiga kiritish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirish murabbiylik faoliya-tining eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, futbolchining o'yin samaradorligini belgilovchi asosiy omil hisobla-nadi. Texnik tayyorgarlikni ilmiy-metodik asosda tashkil etish orqali o'yinchining to'p bilan ishlash mahorati, harakatlarni muvofiqlashtirish (koordinatsiya), tezkor qaror qabul qilish qobiliyati hamda o'yindagi aniqligi sezi-larli darajada oshadi.

Tadqiqot davomida o'tkazilgan eksperimental mashg'ulotlar shuni ko'rsatdiki, texnik elementlarni – to'pni uzatish, qabul qilish, zarba berish, olib yurish va to'pni olib qo'yish –ni muntazam, tizimli hamda individual yondashuv asosida takomillashtirish futbolchilarning texnik ko'rsatkichlarini statistik jihatdan sezilarli darajada yaxshilaydi.

O'rganish jarayonida aniqlanishicha, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, video-tahlil, o'yinli mashg'ulotlar, individual yondashuv hamda bosqichma-bosqich yuklanish tamoyillari futbolchilarning texnik tayyorgarligini samarali oshirishda muhim rol o'ynaydi. Texnik tayyorgarlik jarayonini jismoniy, psixologik va taktik tayyorgarlik bilan uyg'unlashtirish esa futbolchining umumiy sport mahoratini yanada yuqori darajaga ko'taradi.

Olingan natijalarga tayanib aytish mumkinki, futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirish uchun mashg'ulotlarni ilmiy asosda rejalashtirish, yosh va individual xususiyatlarni hisobga olish, o'yinli hamda amaliy uslublarni uyg'unlashtirish, shuningdek, murabbiylar tomonidan texnik tahlil va nazorat tizimini yo'lga qo'yish zarur. Bunday yondashuv nafaqat futbolchilarning texnik ko'rsatkichlarini, balki ularning musobaqaviy barqa-rorligini ham oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, futbolchilarning texnik tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari sport mashg'ulotlarini modernizatsiya qilish, o'qitish jarayonini samarali tashkil etish hamda futbolchilarning yuqori sport natijalariga erishishini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu bois, kelgusida texnik tayyor-garlikni takomillashtirishga qaratilgan innovatsion dasturlar, texnologik yondashuvlar va ilmiy tadqiqotlarni yanada rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.



Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Haydarov, S. B. (2025). O'zbekistonda futbol taraqqiyoti: muammolar va istiqbollar. *Innovation in the Modern Education System*, 6(51), 251–253.
2. Namozov, Z. A. (2025). Futbolda harakatlanish texnikasi va taktikasini bajarish uslublari. *Икпро Журнал*, 14(02), 1253–1256.
3. Tursunqulov, M. (2025). Futbol o'yinida to'p olib yurish texnikasi va taktikasi asoslari. *Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnali*, 3(6).
4. Eshimov, T. A. (2025). Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda sport mashg'ulotlarining roli. *American Journal of Education and Learning*, 3(6), 639–642.
5. Pulatov, S. N. (2025). 18–19 yoshli futbolchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda tana tuzilishining ahamiyati. *Inter Education & Global Study*, 2, 125–133.
6. Xaitov, A. (2025). Ensuring the psychological stability of the athlete's personality in the system of volitional preparation of young football players for competitions. *Social Sciences Journal (NUU)*. Retrieved from <http://journals.nuu.uz>.
7. Shokirjonov, K. Sh. O'g'li. (2025). O'quv mashg'ulot guruhidagi futbolchilarning yillik mashg'ulotlarini tuzilishi va mazmuni bo'yicha adabiyotlar tahlili. *Research Focus*, 4(4), 166–168.
8. Ergashev, A. (2025). O'quv mashg'ulot guruhi futbolchilarining jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish usullari. *Universal Xalqaro Ilmiy Jurnal*, 2(4), 199–204.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.